

Sygn. akt I C 89/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Dominika Romanowska**

Protokolant : Robert Purchalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 09 stycznia 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w G.

przeciwko Z. P.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Z. P. na rzecz strony powodowej Banku (...) S.A. z siedzibą w G. kwotę 66.442,53 zł (sześćdziesiąt sześć tysięcy czterysta czterdzieści dwa złote 53/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu stronie powodowej kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 kwietnia 2012 r. strona powodowa, Bank (...) S.A. z siedzibą w K. domagał się zasądzenia od pozwanego, Z. P., kwoty 76.442,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu w wysokości 956 zł.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że pozwany zawarł z (...) Bank S.A. (poprzednikiem prawnym strony powodowej) umowę kredytu nr (...). Wobec niespłacania kredytu, Bank skierował do pozwanego pisemne wezwanie do zapłaty dnia 17 listopada 2011 r. Jak podano, został wystawiony na podstawie ksiąg bankowy wyciąg stwierdzający wymagalne zadłużenie pozwanego, na które składały się niespłacony kapitał w kwocie 48.609,71 zł, odsetki za zwłokę w kwocie 27.777,36 zł i opłaty w wysokości 66,46 zł.

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 23 kwietnia 2012 r. sygn. VI Nc-e 537311/12 Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie nakazał pozwanemu Z. P., aby zapłacił powodowi kwotę 76.442,53 zł w odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 03 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 956 zł w terminie 2 tygodniu od doręczenia nakazu albo wniósł w tym terminie do Sądu sprzeciw.

W przepisany terminie pozwany, Z. P., wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, kwestionując żądanie pozwu tak co do zasady jak i wysokości. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że wielokrotnie zwracał się do Banku z wnioskami o rozłożenie na raty zaległości związanych ze spłatą kredytu. Podniósł również, iż samochód będący zabezpieczeniem kredytu został sprzedany przez Bank poniżej ceny rynkowej, nadto odmówiono mu naprawy samochodu, który w momencie sprzedaży przez windykatora był uszkodzony. Pozwany wskazał, że miał możliwość sprzedaży samochodu za kwotę 25.000 zł, jednakże Bank nie wyraził na nią zgody.

Postanowieniem z dnia 14 września 2012 r. Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości.

Strona powodowa, ustosunkowując się do zarzutów pozwanego podała, że zgodnie z treścią umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie w przypadku niedotrzymania przez przewłaszczającego (pozwanego) warunków określonych w umowie kredytu, Bank mógł przystąpić do zaspokojenia swojej wierzytelności poprzez zbycie pojazdu albo jego zatrzymanie. Przy czym, jak podał, zgodnie z umową pojazd miał być wyceniony przez niezależnego rzeczoznawcę wskazanego przez Bank, na co pozwany wyraził zgodę. Dalej strona powodowa wskazała, że z zabezpieczenia kredytu skorzystała dopiero, gdy pozwany zaprzestał jego spłaty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 lutego 2008 r. powód Z. P. zawarł z (...) Bank S.A. w G. umowę kredytu denominowanego na zakup pojazdu i kredytu gotówkowego nr (...). Łączna wysokość kredytu w walucie obcej wynosiła 21.447,25 CHF, stanowiącą na dzień 11 lutego 2008 r. równowartość 46.755 zł. Zgodnie z punktem 6 umowy, zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiły cesja praw z umowy ubezpieczenia AC oraz przewłaszczenie pojazdu na zabezpieczenie/produktu. Bank mógł wypowiedzieć umowę kredytu, jeżeli kredytobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu Kredytobiorcy do zapłaty zaległych rat lub i części w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania lub w przypadku niedotrzymania przez Kredytobiorcę innych warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej (pkt 8 umowy). W dniu podpisania umowy kredytu strony zawarły również umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, której przedmiotem był samochód osobowy marki V. (...). Zgodnie z umową pozwany przeniósł na Bank udział w 49/100 części w prawie własności pojazdu. Przewłaszczający (pozwany) zgodnie z umową przenosi na Bank pozostały udział we własności pojazdu, z zastrzeżeniem, że udział ten przejdzie na własność Banku w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania wypowiedzenia umowy kredytu (§2 umowy). W razie niedotrzymania warunków zawartych w umowie kredytu, Bank był uprawniony do zaspokojenia swojej wierzytelności, poprzez bądź zbycie pojazdu bądź jego zatrzymanie. Niezależnie od wyboru kredytodawcy pojazd miał być wyceniony przez niezależnego rzeczoznawcę wskazanego przez Bank, na co przewłaszczający wyraził zgodę. Kwota uzyskana ze sprzedaży podlegała zaliczeniu na poczet zadłużenia. Przewłaszczający zobowiązuje się do sprzedaży pojazdu na rachunek Banku za pośrednictwem wskazanego przez Bank podmiotu trudniącego się sprzedażą pojazdów (§8 umowy).

Dowód:

- umowa kredytu z dnia 09 lutego 2008 r. k. 132-137
- umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 09 lutego 2008 k. 138-139

Pozwany, Z. P., wielokrotnie występował do Banku z prośbą o odroczenie terminu spłaty kredytu i obniżenie wysokości rat z uwagi na sytuację osobistą i finansową - brak zatrudnienia uniemożliwiający wywiązywanie się z zobowiązań kredytowych. Bank pismem z dnia 06 grudnia 2008 r. odmówił pozwanemu odroczenia płatności, poinformował natomiast o możliwości prolongaty spłaty rat kredytu na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

Dowód:

- korespondencja pozwanego do Banku wraz z potwierdzeniem nadania k. 89-102
- pismo Banku do pozwanego z dnia 06 grudnia 2008 r. k. 143

W dniu 05 marca 2009 r. doszło do podpisania aneksu do umowy, który zmieniał termin płatności ostatniej raty z uwagi na zawieszenie płatności rat kapitałowych w miesiącach luty 2009 -kwiecień 2009.

Dowód:

- aneks do umowy z dnia 09 lutego 2009 r. k. 184

Z. P. dokonywał spłaty rat kredytu z opóźnieniem począwszy od marca 2008 r., jednakże od października 2008 r. opóźnienia w płatnościach przekraczały znacznie okresy 30 dni. W dniu 02 sierpnia 2009 r. dokonano konwersji kredytu po kursie 1 CHF- 2.7728 zł. Stan kredytu po konwersji wyniósł 58.989,94 zł.

Dowód:

- rozliczenie kredytu pozwanego k. 177-179

W dniu 14 października 2009 r. Bank odebrał od pozwanego przedmiot zabezpieczenia spłaty umowy kredytowej. Samochód na dzień odbioru był niesprawny technicznie - stwierdzono uszkodzenie głowicy, silnik wymagał naprawy. Pozwany, Z. P. udzielił pełnomocnictwa (...) Bank S.A. z siedzibą w G. do sprzedaży samochodu V. (...) za cenę ustaloną przez (...) Bank. Jednocześnie wyraził zgodę na sprzedaż samochodu za cenę 10.000 zł, który w dniu 14 października 2009 r. został zbyty na rzecz K. M.. Bank po dokonaniu sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia nie zaliczył uzyskanej sumy na poczet zadłużenia.

Dowód:

- protokół odbioru przedmiotu zabezpieczenia spłaty umowy kredytowej z dnia 14 października 2009 r. k. 88

- pełnomocnictwo z dnia 14 października 2009 r. k. 140
- oświadczenie pozwanego k. 141
- umowa sprzedaży z dnia 14 października 2009 r. k. 142
- rozliczenie kredytu pozwanego k. 177-179

Pismem z dnia 10 kwietnia 2010 r. Bank poinformował pozwanego o wysokości zadłużenia, na które składały się niespłacony kapitał w wysokości 48.909,71 zł oraz odsetki karne w kwocie 6.968,24 zł.

Dowód:

- pismo z Banku z dnia 10 kwietnia 2010 r.

Bank (...) S.A. w K. jest następcą prawnym (...) Bank S.A. w G.. Bezsporne

Sytuacja osobista i finansowa pozwanego jest zła. Z. P. w okresie od września 2008 r. do marca 2009 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim, uzyskując jedynie zasiłek chorobowy w wysokości ok. 400 - 600 zł. U pozwanego rozpoznano wadę zastawki mitralnej, cierpi na choroby neurologiczne. Z uwagi na stan zdrowia nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia. Nie ma uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych, korzysta z pomocy rodziny.

Dowód:

- zaświadczenie o okresach niezdolności do pracy k. 156
- dokumentacja lekarska k. 157-161
- przesłuchanie pozwanego e-protokół z dnia 09 stycznia 2014 r. 01:33-01:59,03:44 **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty: umowę kredytu, umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, korespondencję stron, dokumentację związaną ze sprzedażą samochodu stanowiącego przedmiot

zabezpieczenia, rozliczenie wpłat dokonanych przez pozwanego, dokumentację medyczną oraz w oparciu o dowód osobowy: przesłuchanie pozwanego. Sąd tylko częściowo dał wiarę pozwanemu, odmówił mu wiarygodności w tym zakresie, w którym pozwany twierdził, iż wpłacił na poczet zadłużenia 33.000 zł, ponieważ Z. P. nie przedstawił żadnego dowodu na tę okoliczność, takich jak np. potwierdzenia wpłat. Spłata kredytu w tej wysokości nie wynika również z zestawienia przedstawionego przez stronę powodową przedstawiającą wpłaty pozwanego. Sąd oddalił wniosek pozwanego o zobowiązanie Poczty Polskiej o przedstawienie kopii dowodów wpłat dokonywanych przez Z. P.. Ciężar dowodu spoczywa na podmiocie, który z danego faktu wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). Pozwany nie przedstawił żadnego dowodu na wnioskowaną okoliczność.

Podstawy żądania pozwu poszukiwać należy w łączącej strony umowie kredytu denominowanego na zakup pojazdu i kredytu gotówkowego z dnia 09 lutego 2008 r. Przez umowę kredytu, uregulowaną w przepisach art. 69 prawa bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Strona powodowa realizuje uprawnienia do dochodzenia należnej jej wierzytelności z tytułu niespłaconego kredytu. Jak ustalono bezspornie, strona powodowa udzieliła pozwanemu, Z. P., kredytu denominowanego do franka szwajcarskiego w wysokości 46.755 zł (21.447,25 CHF) na zakup pojazdu marki V. (...) o wartości 43.000 zł. Jednocześnie strony zawarły umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie. Strona powodowa, Bank, mogła skorzystać z tego zabezpieczenia dopiero w razie zalegania z płatnościami rat kredytu przez pozwanego. Bezsporna w niniejszej sprawie była również okoliczność nie wywiązywania się przez kredytobiorcę z umowy z dnia 09 lutego 2008 r. Wobec wypowiedzenia umowy postawiono w stan wymagalności całą kwotę kredytu i dokonano konwersji na złote polskie.

Wysokość niespłaconego kapitału z tytułu udzielonego kredytu wynosiła 48.609,71 zł na dzień 15 października 2013 r., odsetki karne - 27.171,73 zł, opłata z tytułu zawarcia aneksu - 55,46 zł. Łączna kwota do zapłaty wynosiła 76.442,53 zł.

Sąd nie uwzględnił zarzutów pozwanego dotyczących braku zgody Banku na sprzedaż przez pozwanego samochodu stanowiącego przedmiot zabezpieczenia we własnym zakresie, która w przekonaniu Z. P. pozbawiła go możliwości uzyskania wyższej sumy ze sprzedaży, nadto nastąpiła z jego pokrzywdzeniem. Oddalono również wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka E. P., która miałyby zeznawać na powyższą okoliczność.

Wskazać należy, iż formą zabezpieczenia spłaty kredytu denominowanego na zakup pojazdu i kredytu gotówkowego była umowa przewłaszczenia samochodu osobowego marki V. (...) na zabezpieczenie wierzytelności bankowej. Przewłaszczenie na zabezpieczenie to umowa polegająca na tym, że dłużnik lub osoba trzecia przenosi własność rzeczy na wierzyciela, który zobowiązuje się względem zbywcy do korzystania z nabytego prawa wyłącznie w zakresie, w jakim jest to potrzebne dla zabezpieczenia wierzytelności, pozostawiając możliwość korzystania z tej rzeczy przez dotychczasowego właściciela. Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie została uregulowana w prawie polskim poza jednym wypadkiem określonym w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w art. 101. Skromne regulacje ustawowe odnoszące się do umowy przewłaszczenia sprawiają, że swoboda stron jest bardzo duża w zakresie kształtowania jej treści, a więc w sposób najbardziej odpowiadający potrzebom oraz okolicznościom danej transakcji. Podstawową przyczyną zawierania umowy przewłaszczenia jest zabezpieczenie wierzytelności banku. Cel ten jest realizowany w umowie z warunkiem zarówno rozwiązującym, jak i zawieszającym. W pierwszym przypadku wierzyciel z momentem zawarcia umowy staje się właścicielem rzeczy, co daje mu silną pozycję zwłaszcza względem innych wierzycieli przewłaszczającego. W drugim przypadku zaś własność ta przechodzi na wierzyciela dopiero z chwilą braku spłaty zobowiązania. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Funkcją umowy przewłaszczenia jest powiernicze przeniesienie prawa własności w celu zabezpieczenia wierzytelności. Powiernicze przeniesienie własności łączy się z wprowadzeniem ograniczeń co do korzystania z własności przez bank, zobowiązuje się on np. do niezbywania rzeczy, nieniszczenia jej i niedokonywania żadnej czynności, która uniemożliwiłaby zwrot własności po wygaśnięciu zabezpieczonego roszczenia.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należało, iż zarzuty pozwanego były bezzasadne. Z dokumentów załączonych do akt sprawy wynika jednoznacznie, że to Bank jako kredytodawca był uprawniony do sprzedaży/ zatrzymania przedmiotu zabezpieczenia a wartość przedmiotu zabezpieczenia została ustalona przez niezależnego wskazanego przez Bank rzeczoznawcę. Powód nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego wyższą wartość pojazdu aniżeli ustalona przez rzeczoznawcę. Nadto z dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania dowodowego wynika również, iż pozwany wyraził zgodę na powyższe, udzielił pełnomocnictwa Bankowi do dokonania sprzedaży, zgodził się na cenę 10.000 zł, która miała częściowo zaspokoić Bank z tytułu zobowiązania kredytowego. W tak ustalonych okoliczności twierdzenia pozwanego należy uznać za pozbawione usprawiedliwionych podstaw faktycznych i prawnych.

Sąd natomiast uznał, że zasadny był zarzut niezaliczenia uzyskanej ze sprzedaży pojazdu kwoty na poczet zadłużenia. Z rozliczenia przedstawionego przez stronę powodową nie wynika, jakoby niespłacony kapitał bądź odsetki zostały pomniejszone o kwotę uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia. Wyliczenie przedstawione przez bank zostało przez pozwanego zakwestionowane jako nieczytelne, bank zaś wobec takiego zarzutu pozostał całkowicie bierny. W związku z tym Sąd uznał powództwo za zasadne co do kwoty 66.442,53 zł i taką też kwotę od pozwanego na rzecz strony powodowej zasądził wraz z odsetkami liczonymi od dnia 03 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty. W punkcie II dalej idące (co do kwoty 10.000 zł) powództwo oddalił.

Rozstrzygnięcie o kosztach oparte zostało o treść art. 102 kpc. Wskazać należy, iż stosowanie art. 102 kpc stanowi uprawnienie jurysdykcyjne Sądu orzekającego, będąc odstępstwem od zasady ponoszenia kosztów procesu przez stronę przegrywającą sprawę (art. 98 kpc). Stosownie do treści tego przepisu w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten statuuje zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach. Szczególne znaczenie dla możliwości jego zastosowania ma ocena zachowania się stron z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Podstawą do takiej oceny może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosesowa (stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa).

Sąd w niniejszej sprawie uznał, że zachodzi wyjątkowa sytuacja uzasadniająca zastosowanie powyższego przepisu i nieobciążania pozwanego kosztami procesu na rzecz przeciwnika Sąd miał na względzie zarówno okoliczność, iż sytuacja materialna pozwanego jest bardzo skromna - jedynym źródłem utrzymania siedmioosobowej rodziny są świadczenia socjalne i alimenty, korzystają z pomocy rodziny, nadto z uwagi na problemy zdrowotne pozwanego nie jest on w stanie podjąć zatrudnienia. Sąd miał również na uwadze, że problemy z wywiązaniem się przez pozwanego z zaciągniętego zobowiązania nastąpiły na skutek okoliczności losowych, nieprzewidzianych, nadto nie bez znaczenia dla Sądu była okoliczność, że pozwany wielokrotnie próbował pertraktować z wierzycielem celem prolongaty spłaty kredytu i obniżenia wysokości rat. W ugruntowanym już orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 kpc (vide: postanowienie SN z dnia 22 lutego 2011 r., sygn. akt II Pz 1/11; wyroki z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09 oraz postanowienia z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73). Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie III. wyroku.